

**Pályázat a BME Természettudományi Kar
dékáni megbízatása elnyerésére**

Dr. Moson Péter

Tartalomjegyzék

Dékáni pályázat	2
A pályázó rátermettségének bizonyítása, motivációja	2
Dékáni tervek, megvalósítási elképzelések	3
Helyzetértékelés	4
Nemzetközi körülmények	4
Magyarországi helyzet a BME szemszögéből	5
A BME TTK helyzete a Műegyetem, a hazai természettudományi karok között	6
Tervek, megvalósítási elképzelések részletes ismertetése	7
Szervezeti keretek, vezetési rendszer	8
Oktatás	10
Kutatás	14
Gazdálkodás	17
Humán erőforrások	19
Létesítmények	21
Nemzetközi tevékenységek	22
Hallgatói élet	23
Összefoglalás	24

Budapest, 2011. február 20.

DÉKÁNI PÁLYÁZAT

Dr. Moson Péter (61) matematikus, oktatási szakember

A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (Rektori Kabinet) pályázatot hirdetett a BME Természettudományi Kar (BME TTK) dékáni megbízatása ellátására 2011. január 20-án¹. A meghirdetett átfogó szervezeti egység vezetői állást megpályázom. Pályázatom követi a felhívásban megfogalmazottakat. Jelen dokumentum részletes válaszokat ad a BME TTK tanszékvezetői és intézetigazgatói 2011. február 9-i értekezletén megfogalmazott további kérdésekre is.² Felhívom a figyelmet a pályázati anyagomban szereplő összehasonlításra, amely a 4 évvel ezelőtti dékáni pályázatomban leírtakat veti össze a ténylegesen megvalósult eredményekkel.³

A PÁLYÁZÓ ADATAI

Név: Dr. Moson Péter

Munkahely, beosztás: BME TTK Matematika Intézet Differenciálegyenletek Tanszék, egyetemi docens.

A PÁLYÁZÓ RÁTERMETTSÉGÉNEK BIZONYÍTÁSA, MOTIVÁCIÓJA

1974 óta vagyok a BME dolgozója. Habár egyetemünk volt az egyetlen munkahelyem, az alaptevékenységem az oktatás, kutatás mellett, sokféle szervezeti egységünkben - különböző munkaterületeken dolgoztam, töltöttem be vezetői posztokat.⁴ Alaposan megismertem a hazai – külföldi felsőoktatás, a magyarországi természettudományi karok, a Műegyetem működési mechanizmusait. Harminchét éves műegyetemi pályafutásom eredményei, tapasztalatai alapján (többek között a Gépészmérnöki Kar dékánhelyetteseként, továbbá a Természettudományi Kar dékánjaként szerzett tapasztalataim alapján) képesnek érzem magam mind a TTK további irányítására, mind a BME legfelső vezetésének munkájában való részvételre.

A BME Természettudományi Kara minden fő szempontból (oktatás, kutatás, gazdálkodás) sikeres volt az elmúlt időszakban. Meggyőződésem, hogy a Kar érdeke az eddigi politika folytatása (természetesen figyelembe véve a jelenlegi helyzet sajátosságait, illetve felkészülve a jövő várható kihívásaira). Elsősorban ez motivál arra, hogy további 3 évre (65. életévem betöltéséig) megpályázzam a dékáni megbízást, amelyet szeretnék elnyerni.

¹ A pályázati felhívás az 5. mellékletben olvasható.

² 4. melléklet formájában csatolva.

³ 3. melléklet.

⁴ Ezek részletezése megtalálható a pályázat 1. mellékleteként csatolt vezetői önéletrajzomban.

DÉKÁNI TERVEK, MEGVALÓSÍTÁSI ELKÉPZELÉSEK

Ez a leíró rész helyzetértékeléssel kezdődik (nemzetközi, hazai, műegyetemi, többi hazai TTK). Bemutatja a jelenlegi helyzetet, továbbá megpróbál előretekinteni a jövőbe. Többször a saját véleményemet, helyzetértékelésemet tükrözi. Az egyszerűbb megfogalmazás kedvéért nem szerepel minden feltételes módban. Helyenként többes szám első személyben fogalmazok. Ez olyan esetekben történik, amikor meglátásom szerint már kialakult az egyetértés az adott témában. A tevékenységünket érintő fontosabb alapelvek szintén e részben kerülnek bemutatásra, amely emellett érzékeltetni kívánja különböző fórumokon képviselendő állásponantomat is.

Ezt követik az elsősorban kari keretek között megvalósítandó tervek részletes kifejtése: elsőként a legfontosabb területek (szervezeti keretek, vezetési rendszer, oktatás, kutatás, gazdálkodás, létesítmények, humánpolitika stb.) állapotának rövid áttekintése, majd a tervek és azok megvalósítási módjának ismertetése.

Az új elképzelések megfogalmazásakor figyelembe szeretném venni a kari és az egyetemi közösség minél szélesebb rétegének véleményét, amelynek megismerésére nagy hangsúlyt fektetek.

Tisztában vagyok avval, hogy a leendő dékán megválasztása – kinevezése nem jelenti, hogy pályázatának minden elemével egyetértenek. Ezért kijelentem, hogy amennyiben elnyerem a dékáni címet, a pályázatomban leírtakat egyenként a TTK intézetigazgatói és tanszékvezetői elé terjesztem elemzésre, véleményezésre. Ezen folyamat természetesen nem érinti a megfogalmazott fő irányokat.

Végezetül (rövidítve és néhány terminológiai változtatással) megismétlem a négy évvel ezelőtti dékáni pályázatomban megfogalmazott alapelveket, amelyeket az elmúlt négy év tapasztalatait figyelembe véve is vallok.

„Dékáni megbízatásom esetén természetesen feladat-, és hatásköröm minden elemének igyekezni fogok, a legjobb tudásom szerint, eleget tenni.

A Természettudományi Kar dékánja, a BME átfogó szervezeti egységének vezetője, az egyetemen magasabb vezetői állást tölt be. Olvasatomban az egyszerre jelent felelősséget a dékán irányítása alatt levő kar, illetve az egész egyetem tekintetében.

A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem különböző dokumentumaiban többször megfogalmazott célkitűzése a vezető kutató-oktató egyetemek közötti helyének megőrzése, helyzetének további javítása.

Meggyőződésem, hogy e célok eléréséhez, egyebek mellett, feltétlenül szükséges

- egyetemünk egységének megerősítése,
- nemzetközi téren való nyitottságunk fokozása, vállalva a megmérettetést, kihasználva az ebből eredő előnyöket,
- az egységes BME-n belül egy hatékony Természettudományi Kar, nemzetközi színvonalú kutatással és oktató munkával, melyre az egyetem többi kara, egysége fokozottabban épít.”

HELYZETÉRTÉKELÉS

Nemzetközi körülmények

E téren az elkövetkező időszakban nem várható lényeges változás. A Világ oktatásában - kutatásában (más területekhez hasonlóan) folytatódik a globalizáció, Ázsia előretörése.

Európa vélhetőleg kitart a Bolognai folyamat mellett (3 ciklusú képzés, a bizonyítványok áttekinthetősége, az oktatói – hallgatói mobilitás növelése stb.), legfeljebb (ahogy ez már korábban is történt) valamelyest módosítja a 2020-as teljesítésre vonatkozó terveit.

Véleményem szerint a BME-nek a jelenlegi rektori ciklus (indokolt) befelé fordulása után alkalmazkodnia kell a felsőoktatás globalizációjához. Egyetemünk, karunk adottságai (nemzetközi ismertségünk, oktató – kutató állományunk, stb.) kedvezőek, ugyanakkor növelni kell idegen nyelvű képzéseink, hallgatócseréink számát. Ezt képviselem most is (nemzetközi rektorhelyettesként), illetve ezt képviselném a jövőben dékánként.

Az ez irányú fejlődésre van remény. E véleményemet a Felsőoktatási Törvény (Ftv.) jelenleg érvényes két anyagára alapozom, amelyeknek helyzetértékelésére a továbbiakban többször hivatkozom, bár a szözszerinti idézetektől általában eltekintek. A dokumentum elérhető az alábbi címen⁵:

<http://www.kormany.hu/download/a/da/10000/Fels%C5%91oktat%C3%A1si%20alapelvek.doc>

Az alábbi idézettel kívánom igazolni, hogy a BME helyzetének előbbi értékelése helytálló (a 3. pont ránk kevésbé igaz). A szöveg ugyanakkor rámutat az előrelépést akadályozó néhány kérdésre is:

Felsőoktatási problématérkép (stratégiai kérdések)

A felsőoktatás víziója, illetve küldetése kérdéskörben egységes kormányzati döntés szükséges.

VIII. A FELSŐOKTATÁS NEMZETKÖZI SZEREPVÁLLALÁSA

1. A beilleszkedés a nemzetközi képzési rendszerbe (EFT) rendezetlen.
2. Nem szabályozott a külföldi felsőoktatási intézmények magyarországi, a magyar intézmények külföldi képzése, a közös képzések, valamint a nemzetközi jellegű felsőoktatási intézmények státusa és képzései. Hiányzik a külföldi intézményekkel közös képzések rendszerének világos szabályozása.
3. Külföldi hallgatók térítéses oktatására nagyon kevés intézmény, szak alkalmas, nemzetközi elismertségük, marketing tevékenységük, illetve az oktatóik nyelvtudása hiányában.
4. A hallgatói mobilitás a kívánatosnál lassabban növekszik, melynek legfőbb oka a hallgatók szociális helyzete.

A második idézetben a célok között is megjelenik a nemzetközi elem.

A felsőoktatás átalakításának alapelvei

5. Az új felsőoktatási törvényben egyértelműen és világosan meg kell határozni az állam irányítói, hatósági, finanszírozás-szabályozói és fenntartói szerepét. A szabályozás ösztönözzön a hatékony gazdálkodásra, a felsőoktatás és gazdaság kapcsolatainak erősítésére, a kutató tevékenység eredményességének növelésére és arra, hogy **a magyar felsőoktatási intézmények bekapcsolódjanak a külföldi hallgatók képzéséért folyó nemzetközi versenybe.**

⁵ Illetve a pályázat összes anyagával együtt elhelyezem a honlapomon is.

Magyarországi helyzet a BME szemszögéből

A már idézett „A felsőoktatás átalakításának alapelvei” dokumentumban megfogalmazott fő gondolatok (pl. a minőség előtérbe helyezése az intézmények működésétől egészen a tehetséggondozásig) előnyösek számunkra. Egy részt külön is idézek: „A nemzetközi szinten is elismert, kimagasló kutatási tevékenységet végző egyetemek többlettámogatásban részesülnek és kiemelt szerepük érvényesülését külön szabályozás segíti.” A BME helyzetét erősítik a mérnöki és természettudományos ismeretek, képzések fontosságára vonatkozó hivatkozások is. A finanszírozáson belül a normatív alapú rész (fejkvóta) várható csökkenése nem jelent kifejezett előnyt, de enyhíti a hallgatói létszám csökkenéséből adódó bevétel kiesést.

A hazai felsőoktatás működését több tényező is nehezíti. A legfontosabbak: az ország nehéz gazdasági helyzete, a demográfiai hullámvölgy és a minőségi képzés előtérbe helyezése miatti létszámcsökkenés hátrányos következményei. A BME „egyedi” a hazai felsőoktatási szférában, él az autonómia adta lehetőségekkel. Nincsenek likviditási zavarai, jelentős (lekötött) pénzügyi tartalékokkal rendelkezik; önállóan nagyobb fejlesztési programokba kezdett. Karakteres, a hazai gyakorlattól különböző módszereket alkalmaz a gazdálkodástól a szociális ellátó rendszereken át a nemzetközi kapcsolatokig. Kérdéses, hogy ez a politika (elsősorban az egyetemi gazdálkodási autonómia) hogyan folytatható az új szabályozási környezetben.

Az új Ftv. és az ehhez kapcsolódó rendeletek kidolgozása várhatóan átcsúszik már az új dékáni ciklusra. Véleménynyilvánításomban kiindulópontként a törvénytervezet vitájában egyeztetett kari véleményt (ez a BME Szenátusa által elfogadott állásfoglalás – amelynek képviselete esetleges módosításáig a BME munkatársaitól, de különösen a dékántól természetesen elvárás - kiegészítve TTK sajátosságokkal) kívánom képviselni. Néhány főbb kérdésben ez a következőket jelenti.⁶

A jól gazdálkodó felsőoktatási intézmények gazdálkodási autonómiájának megőrzése témakör (benne a sajátbevételek, tartalékok el nem vonhatósága, a vagyonával való - törvényi keretek között engedélyezett - gazdálkodása, szabad pénzeszközöknek állampapírokba befektethetősége stb.).

A "kutató" fogalom továbbra is egyetemekhez kötődjön (ne aprózódjék kisebb egységekre, karokra, intézetekre stb.). Viszont az elbírálásnál kerüljön ismertetésre, hogy az adott intézmény milyen alapon nyerte el a címet, mely egységei teljesítettek nemzetközi színvonalon is kiemelkedőt, milyen jövőbeli tevékenységekhez - projektekhez kötődik leginkább a kutatóegyetemi cím, támogatás.

Költségvetési forrásból történik a felsőoktatási intézmények fenntartásában működő közszolgáltatási feladatokat ellátó szervezeti egységek (pl. klinikák, gyakorló iskolák, egyéb gyakorlólhelyek, könyvtárak, levéltárak), illetve a speciális oktatási-kutatási feladatokat ellátó nagyberendezések (pl. oktatóreaktor) költségvetési támogatása."

Oktatási kérdésekről (röviden). A természettudományos területen ne legyen kétféle alapképzés. Viszont bizonyos feltételeket (jó tanulmányi eredmények, szükséges nyelvi ismeretek) teljesítő hallgatók az alapképzés megszerzése nélkül is beléphessenek a mesterképzésekbe (itt jelzem, hogy ez az esetleges külföldi hallgatói felvételekhez is fontos elem). Az alapképzéseknél a felvételhez követeljük meg legalább egy emeltszintű érettségi

⁶ Az elkövetkező 3 bekezdés szó szerinti idézet a Magyar Rektori Konferencia (MRK) Természettudományi Bizottságának megküldött kari véleményből.

vizsgát szűkített tantárgykínálatból (ez a többi hazai TTK által nem támogatott javaslat már megoldódni látszik). Ne legyen kötelező a szóbeli felvételi az alapképzéseknél.⁷

A BME TTK helyzete a Műegyetem, a hazai természettudományi karok között⁸

A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Természettudományi Kara kettős kötődésű. Két „verseny – kompetíció”-ban kell helyt állnia, illetve két intézményi körben kell „együtműködni – kooperálnia” az általunk művelt tevékenységek jobb külső feltételeinek megteremtése érdekében.

A BME nyolc kara között **közepes méretűek** vagyunk és igen különleges helyet foglalunk el. A TTK sajátos helyzetének illusztrálására mutatom be az alábbi táblázatot. A táblázat tartalmazza az egyetem nyolc karának arányát azon szempontok szerint, amelyek alapján a karok közötti költségvetési elosztás történik. (2010. évi adatok)

Karok	Alkalmazotti létszám	Oktatói-kutatói létszám	Minősített oktatói létszám	Tudományos pontok	Állami doktorandusz	Állami hallgatók száma	Normatívával súlyozott állami hallgató száma	Létesítmény költségek terület alapján	Létesítmény költségek központi tanterem alapján
Építő	11,8%	13,0%	14,3%	15,0%	10,1%	13,0%	11,3%	11,4%	6,1%
Gépész	13,1%	13,2%	13,1%	11,6%	12,3%	18,3%	14,0%	16,6%	10,7%
Építész	10,2%	10,4%	11,0%	9,3%	10,1%	8,8%	9,6%	7,7%	9,9%
Vegyész	8,8%	8,2%	8,6%	10,2%	15,9%	8,3%	7,1%	10,8%	3,9%
Villamos	26,4%	24,0%	19,8%	20,2%	25,7%	28,0%	26,1%	31,2%	30,4%
Közlekedés	8,7%	7,8%	7,7%	6,8%	7,6%	7,6%	6,9%	9,2%	7,0%
Gazdaság	10,2%	10,7%	11,0%	9,2%	4,8%	13,6%	13,2%	7,0%	14,4%
Természet	10,8%	12,7%	14,4%	17,8%	13,4%	2,5%	11,8%	6,1%	17,7%
Összesen	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100,0%	100,0%

Az arányok a TTK esetében változnak a legszélesebb intervallumban. Legalacsonyabb saját hallgatói létszám mellett magas oktatási arány; legkisebb a területünk viszont magas az oktatói, kutatói létszám arány; kevés saját tanterem mellett jelentős központi tanterem használat jellemzi a működésünket. Ez egyben azt is jelenti, hogy az egyetemen belüli elosztás szabályainak kialakításakor nem vagyunk könnyű helyzetben.

Mivel **részesedésünk mindenütt elmarad a 20%-tól, alkalmazkodnunk kell** az adott terület irányadó folyamataihoz. Egy-egy **részterületen azonban meghatározó szerepet is betölthetünk** – betöltünk. Például a **tudományos kutatásban**, amelynek jelentősége a

⁷ Tudom, hogy ez a rész nagyon elnagyolt, de terjedelmi korlátok miatt nem tűnik indokoltnak bővítése. Az egyes pontok részletes kifejtésére természetesen készen állok.

⁸ Ezt a részt kisebb módosításokkal átvettem a TTK Kari Tanácsa 2011. februári ülésén elfogadott beszámolóból a 4 éves munkáról. Habár a beszámólót 4 személy jegyzi, nem számítom plágiumnak, mivel (i) hivatkozom rá, (ii) az adott részt a dékán, illetve az ebben a pályázatban megnevezett gazdasági dékánhelyettes írták.

kutatóegyetemi célok előtérbe kerülésével megnövekedett. **A hazai TTK-k körében kiemelkedőek matematika és fizika képzéseink.** Az összesített oktatói rangsorban 1. helyezést értünk el. (HVG, Diploma 2011. különszám)

Országosan egyedülálló az oktató reaktorunk, továbbá a kognitív tudományban is meghatározó szerepet játszhatunk.

A Természettudományi Kar közös jellemzője az erős tudományos kutatás valamint a sikeres pályázati tevékenység, de ezen túl jelentősen eltérő jellegű, érdekű szervezeti egységekből áll. A Matematika Intézetnek nagy az oktatási terhelése (amelyet elsősorban nagy létszámú előadások, gyakorlatok tesznek ki), de alacsony a sajátbevétele, így működésében meghatározó a költségvetési támogatás. A Fizikai Intézetben jelentős az alkalmazott kutatás és az innovációs tevékenység, ebből adódóan a sajátbevétele is, de fontos a költségvetési támogatás is. A Nukleáris Technikai Intézet jó ipari kapcsolatokkal rendelkezik, meghatározó működésében a saját bevétele, de a reaktor speciális üzem jellege miatt külön kezelést igényel. A Kognitív Tudományi Tanszék tekintetében fontos mind a költségvetési támogatás, mind a saját bevétel (elsősorban pályázatokból). Mindezen heterogenitás indokolja, hogy a TTK nem vetíti le tanszéki szintre a BME költségvetési algoritmusát (ellentétben hat másik BME karral). A TTK pénzügyi értelemben három különböző egységből áll (FI-MI, NTI, KTT). Ez a tény azonban fokozott felelősséget, odafigyelést ró a kari vezetésre, lévén a kari gazdasági szabályozás csak részben hat ösztönzőleg az egyes egységekre. A BME-n megszokottnál nagyobb mértékben központilag foglalkozunk bevételnövelő – megtartó (pl. oktatási terhelés követése, kari pályázatok), illetve kiadáscsökkentő (pl. terület, tanterem használat figyelemmel kísérése) tevékenységekkel.

Az öt hazai természettudományi kar között (Budapest BME, ELTE, Debrecen, Pécs, Szeged) kicsinek számítunk, jóllehet aktivitásunkat mind formai, mind tartalmi tekintetben folyamatosan növeljük.

TERVEK, MEGVALÓSÍTÁSI ELKÉPZELÉSEK RÉSZLETES ISMERTETÉSE

Ez a rész felépítésében követi a TTK Kari Tanácsa által 2011. február 9-én elfogadott négyéves beszámolót (megtalálható a KT honlapján). Itt csak röviden emlékeztetek a fő elemekre, utalok az elkövetkező időszak várható történéseire, bemutatom a dékánjelölt (és leendő munkatársai) terveit. Karunk a közelmúltban széleskörű konzultációt követően több dokumentumot készített a jövőre vonatkozó terveiről, amelyek közül a legjelentősebb a BME TTK Jövöképe címet viselő (2010. szeptember 30-ai keltezésű) kiadvány. Ennek megállapításait minden megtárgyalásra kerülő rész elején idézem, mivel azt itt leírtakat mérvadónak tekintem. Az előszóban foglaltak:

A Természettudományi Kar középtávon (3-5 év) törekszik elért eredményei megőrzésére, tevékenységének kiegyensúlyozott fejlesztésére. A Kar az elmúlt időszakban nyitott az élő természettudomány irányába az oktatásban (orvosi fizikai MSc szakirány, Kognitív tanulmányok MSc, Kognitív Pszichológiai MSc szakirány) és a kutatásban egyaránt. A következő időszak egyik fontos feladata lesz ennek a fejlődésnek a megerősítése.

Szervezeti keretek, vezetési rendszer

A TTK jelenleg öt fő szervezeti egységből áll (Fizikai - FI, Matematika - MI, Nukleáris Technikai - NTI Intézetek, Kognitív Tudományi Tanszék – KTT, Dékáni Hivatal - DH). A karon összesen 11 tanszék működik. Nem tervezek változtatást kezdeményezni e téren.

A legfőbb döntéshozó testület, az évente általában hétszer ülésező *Kari Tanács* (KT) jelenleg 36 tagú. Az intézetek képviselőjét mind számában, mind arányában megfelelőnek tartom. Ugyanakkor az új Ftv. tervezetek szerint módosulnak a kari tanácsok összetételére vonatkozó szabályok. Ennek kapcsán oldanánk meg a KTT dolgozóinak képviselőjét a KT-ben (jelenleg a DH munkatársaival együtt választanak egy képviselőt). A KT tagjainak száma várhatóan 3-4 fővel csökkenni fog. Ezen okból kifolyólag (és várhatóan még más ügyek miatt is) szükség lesz a TTK SzMSz-ének módosítására.

Stratégiai jelentőségű döntés előkészítés elsősorban a havonta ülésező *Intézetigazgatók Értekezlet*-én történik (tagok: a dékán, három intézeti igazgató, állandó meghívott a KTT vezetője). Egybehangzó vélemények szerint ez a szervezet hatékonyan működik (többnyire előre rögzített témák, előkészített háttér anyagokkal, emlékeztető készül, a döntések végrehajtását ellenőrizzük, stb.), ezért a jövőben változatlan formában fenn kívánjuk tartani.

Az új ciklusban javaslom, hogy minden komolyabb döntés előtt tartsunk *Tanszékvezetői Értekezlet*-et (erre várhatóan 2-3 havonta kerül sor). Ez egyben segítené a karon belüli információáramlás javulását, a hatékonyabb döntéselőkészítést. Szintén javaslom, hogy kísérleti jelleggel – más BME karokhoz hasonlóan – tartsunk vidéken kétnapos összejevetelt „brainstorming” jelleggel, önkéntes kari vezetői részvétellel.

A hetente ülésező *Dékáni Tanács* (tagjai a dékán, a három dékánhelyettes, Dr. PROK István képzési szakértő, a TTK Hallgatói Képviselő elnöke, a szakszervezet képviselője) az operatív végrehajtással foglalkozik majd.

Hetente előre megadott időpontokban a dékán és helyettesei fogadóórát tartanak.

Itt térek ki a dékánhelyettesek munkájára és személyére. A TTK honlapján elérhetőek („Szabályzatok” rész) a dékánhelyettesek feladat- és hatáskörét leíró mindenki által elfogadott dokumentumok, amelyeket a jövőbeni közös munkánk alapjának tekintek. Külön hangsúlyoznám a „Kezdeményezés a TTK helyzetének, versenyképességének javítása érdekében új gondolatokkal és más intézmények bevált tapasztalatai bemutatásával” feladat fontosságát.

Dr. Lángné Dr. LÁZI Mártát (MI) kértem fel *gazdasági dékánhelyettes*nek, akinek munkáját már több dékáni ciklus óta elégedettség és elismerés kíséri. A felkérést elfogadta, részt vett ezen pályázat összeállításában is.

Dr. KOVÁCS Ilona egyetemi tanárt (KTT), doktori iskola vezetőt felkértem *nemzetközi és tudományos dékánhelyettes*-nek. Kiemelkedő tudományos munkássága mellett nagy tapasztalattal rendelkezik a nemzetközi pályázatok, idegen nyelven történő oktatás témakörében is.

Véleményem szerint az *oktatási dékánhelyettes*-i posztot a Fizikai Intézet munkatársának kell ellátnia. Dr. PIPEK Jánost (FI) megkértem, hogy folytassa oktatási dékánhelyettesi tevékenységét dékáni megbízatásom esetén. Ő az oktatási ügyek elismert kari, egyetemi, országos szakértője. Ezt a felkérést most elutasította. A megbízatásom esetleges elnyerése után újra felajánlom neki az oktatási dékánhelyettesi posztot. Az itt leírt feltételek ismeretében Dr. VARGA Imre (FI) elfogadta a dékánhelyettesi felkérésemet. Sokoldalú, színvonalas oktatási tevékenységet végez, és az Elméleti Fizika Tanszék oktatási felelőseként rendelkezik oktatásirányítási tapasztalattal is.

A BME átfogó szervezeti egységeinél (így a TTK-nál is) az egyetemi tevékenységek decentralizációja, a megkövetelt ismereti szint megnövekedése (közgazdasági, informatikai, idegen nyelvek, stb.) a korábbiakhoz képest jelentős többletfeladatokat hárít a *Dékáni Hivatal*-ra, annak személyi állományára.

A megüresedő állásokra felsőfokú végzettségű (elsősorban jogi, közgazdasági), angolul beszélő munkatársakat kívánunk alkalmazni. Az első ez irányú lépés már a jelenlegi dékáni ciklusban megtörtént, új munkatársat vettünk fel, aki a fenti feltételeknek eleget tesz. Egyben azt jelenti, hogy a jövőben a kari pályázatok gazdasági vezetői feladatait is többen el tudják látni. 2011. március 1-től a DH egyik munkatársa kérte egyetemen belüli áthelyezését. Megüresedő álláshelyét hasonlóan szakirányú felsőfokú végzettségű, idegen nyelvet beszélő kollégával kívánjuk betölteni. Ez a változás is hozzájárul a dékánhelyettesek tehermentesítéséhez.

A Dékáni Hivatal vezetését – hasonlóan a BME többi karához – felsőfokú végzettséggel, idegen nyelvtudással rendelkező *főállású hivatalvezető*-re kívánom bízni (személye körvonalazódik). A főállású hivatalvezető amellet, hogy a hivatali munkát irányítja, a hivatalban meglévő munkaterületek közül egyet önállóan visz, valamint nyomon követi a releváns jogszabályok változását, feldolgozza a körleveleket, utasításokat. A szükséges háttér információkat megszerzi. Segíti, összefogja a kari ügyintézők munkáját. Megszervezi a kari adatszolgáltatást, a kiadványok, dokumentumok elkészítését, tevőlegesen részt vesz az azokkal kapcsolatos munkákban. A hivatal személyi állományának megerősítése azt eredményezi, hogy a dékánhelyettesek sok esetben csak koordinálják a feladatok elvégzését.

A kari vezetésben a folytonosságot a dékán és a gazdasági dékánhelyettes jelentené. A változás, a megújulás lehetőségét pedig a nemzetközi és tudományos-, oktatási-dékánhelyettes és a hivatalvezető személye teremtené meg. A kari oktatási adminisztráció fontos tagja Dr. Prok István, képzési szakértő, aki a jelenlegi dékáni ciklusomban egy évig a hivatalvezetői feladatkört is ellátta.

Azt tervezem, hogy dékánválasztásom esetén a leendő dékánhelyettesekkel még pályázatuk beadása előtt tisztázzuk a működési körülményeket, az egymással szembeni elvárásokat.

A beszélgetéseim során meggyőződtem arról, hogy a pályázatomban megemlített munkatársaknak az igazgatók, a tanszékvezetők, a kari közvélemény előtt van szakmai, emberi hitele. A hatékony, tisztességes, egyenlő teherviselésen alapuló csapatmunka egyik záloga pedig az, hogy az említett személyek más területeken ugyan, de dolgoztak már korábban együtt.

Remélhetőleg egyetemi szinten rendeződnek a mostani problémák (pl. MGR), szélesebb körben terjed a modern információs technológia használata (pl. elektronikus dokumentum kezelés) A TTK DH törekszik az eljárási rend világos szabályozottságára, az erre vonatkozó információk egyszerű és biztos elérhetőségére. Jobban tudatosítjuk munkatársainkban, hogy a kari kommunikáció jelentős fóruma a honlap (www.ttk.bme.hu), ahová egyre több információt helyezünk el (az órarendtől különböző úrlapokon át a szabályzatokig), és amelyet mindig naprakészen tartunk.

PÉCELI rektor úr vezetési stílusának megfelelően (a BME Vezetői Értekezlet tagjai hozzák meg a jelentősebb döntéseket Karukkal való konzultáció után) a TTK munkatársai is rendszeresen hozzászólnak az egyetemi – országos kérdésekhez. Mindez az új kormány megalakulását követően még aktívabb lett (az Új Felsőoktatási Törvény, az Új Széchenyi Terv stb. tervezeteinek vitatása). Ismereteim szerint karunkon az egyetemi átlagnál jobb az

információáramlás. Mindemellett az eddiginél szélesebb körnek küldöm majd meg tájékoztatásul ezen anyagokat, viszont világosabban megpróbálom megjelölni, hogy kitől várok érdemi választ (persze nem kizárva mások hozzászólását). A határidők betartásában mindig következetes voltam, ettől nem kívánok eltérni. A BME Vezetői Értekezleten minden adandó alkalommal jelezni fogom elégedetlenségünket, illetve kérni fogom a határozat elhalasztását, ha irreálisan rövid határidővel kell fontos kérdésekben dönteni.

Oktatás

A BME Természettudományi Karának oktatási tevékenysége széleskörű. Különböző szinteken (alap, mester, doktori, szakirányú továbbképzés stb.), különböző hallgatói rétegeket (TTK hallgatók, átoktatás más BME karokra, stb.), különböző nyelveken (magyar, angol, francia, német, orosz) oktatunk. Az oktatás nagy tehetetlenséggel rendelkező rendszer. Az új dolgok bevezetése általában éveket vesz igénybe (akkreditáció, meghirdetés, indítás felmenő rendszerben, stb.). Áttekintem a jelenlegi kínálatunkat, a bevezetés különböző állapotában levő képzéseinket, illetve megnevezem új kezdeményezéseimet. A „Jövőképünk”-ben az alábbiak szerepelnek.

OKTATÁS

Kiemelt feladatunk a matematika, fizika tárgyak oktatása - annak folyamatos korszerűsítése (pl. elektronikus tananyagok), az igényekhez igazítása (pl. felzárkóztatás, tehetséggondozás) - a BME műszaki, gazdasági képzéseiben.

A TTK saját képzéseiben meg kívánja tartani országosan kiemelkedő szerepét. Alapképzéseit továbbra is "elit" képzésnek tekinti évente a fizika, matematika BSc szakokra együttesen 100 - 140 fő új felvett hallgatóval. Mesterképzéseinkben (alkalmazott matematika, fizika, kognitív tanulmányok, matematika) törekszünk a létszámok növelésére, stabilizálására (szintén kb. 100 -140 új felvett / év). Három doktori iskolánknak meg kívánjuk őrizni magas színvonalát. A mester és doktori szinteken folyamatosan kiterjesztjük az angol nyelven történő oktatást. Oktatásunkat az új kutatási eredmények és a módszertani lehetőségek figyelembe vételével korszerűsítjük.

Akkreditációs kérdések.

A jelenlegi dékáni ciklus elején a MAB akkreditálta magyar és angol nyelveken fizikus, matematikus mesterszakjainkat (az alapszakok akkreditálása már korábban megtörtént). Újak akkreditálásának kezdeményezését (pl. osztatlan képzések) nem tervezem (hacsak ezt a törvényi környezet nem teszi kötelezővé).

Előrehaladott állapotban van „Reaktortechnika” szakirányú továbbképzésünk nyilvántartásba vétele. Ez a képzés már (különböző formában) kb. 40 éve folyik, és a tervezett paksi beruházások miatt várhatóan népszerűsége tovább növekedik.

Kezdeményeztük a „Kognitív tanulmányok” mesterszakunk átnevezését „Kognitív tudomány” mesterszakra, és átsorolását természettudományi szakterületre. Ennek megvalósulása megoldaná a szak alacsony hallgatói létszám problémáját (megvan az érdeklődés, de az alacsony számú államilag finanszírozott hely miatt nem tudunk megfelelő létszámú hallgatót felvenni).

A TTK KT 2011. februári ülésén elfogadottakkal összhangban megkezdte a KTT a GTK Ergonómia és Pszichológia Tanszékével közösen (annak gesztorálásával) létrehozandó

pszichológus BA képzés alapjait lefektetni. Az országos adatokat figyelembe véve ez évente 40-50 pszichológushallgató beemelését jelentené a BME oktatási rendszerébe.

Átoktatás

Kiemelten fontos tevékenységünk, az oktatási terhelésünknek várhatóan továbbra is kb. ¾-ét adó átoktatás a BME többi karára. Mind a dékán, mind a dékánhelyettesek, mind pedig az érintett igazgatók, tanszékvezetők elsődleges feladatuknak kell, hogy tekintsék a folyamatos kapcsolattartást a műszaki, gazdasági karokkal.

A BME vezetése ez évben kiemelt jelentőséget tulajdonít az oktatásnak. PÉCELI rektor úr írt egy vitaindító anyagot, erre reagálásként készült egy „TTK akcióterv az oktatás minőségbiztosítása és eredményessége témában”. Mindez meghatározza a közeljövő (kb. egy év) e téren várható történéseit. Ennek főbb elemeire az egyes képzések részletezésénél térek ki. Röviden összefoglalva, a BME nem tervez jelentős változtatásokat a képzésekben, viszont jelentősen javítani kíván az oktatás minőségén. Az átoktatásunkban mindezekre oda kell figyelnünk.

Bevezető matematika, fizika. E tárgyak a középiskolai hiányosságok pótlására indultak 2009-ben nagy (kb. 2000 fő) hallgatói létszámokkal. Az első évfolyam tapasztalatai alapján a képzés szervezeti keretei módosultak. 2010-ben folytatódott a felzárkóztatási rendszer. A jelen tanév őszi eredményeinek értékelése még nem zajlott le, de az előzetes eredmények biztatóak. E tárgyak oktatására várhatóan mindaddig szükség lesz, amíg a belépő hallgatók tudásszintje nem emelkedik jelentősen. Ez 2013-tól, az emeltszintű érettségi felvételi követelményként történő bevezetésétől várható.

Alapképzések (BSc). Az első évfolyamok végzését követően 2009-ben egyetemi program keretében a BME értékelte az oktatás tapasztalatait. Ennek tanulságai, az ezt követő változások csak kis mértékben érintették a TTK átoktatását. Az idej (imént idézett) újabb értékelés - tervek tartalmaznak egy kb. 10 %-os óraszámcsökkentést (az indoklások között szerepel az oktatók túlterhelése is). Mindent megteszek (az oktatási dékánhelytessel együtt) annak érdekében, hogy ez ne érintse a TTK által oktatott tárgyakat (még olyan értelemben sem, hogy a kreditszám megmarad). Ebben számíthatok néhány kar (pl. GPK, STÉPÁN dékán úr) támogatására. Az idézett „túlterheltség” érvnek a várható hallgatói létszám csökkenés miatt kisebb lesz a jelentősége. Ez utóbbi (létszámcsökkenés a műszaki, gazdasági szakokon) a TTK szempontjából kedvező, lévén, hogy ez nálunk is terheléscsökkenéshez vezet és az egyetemi oktatási arányokon nem változtat. A rektori anyag célul tűzte ki még a magas lemorzsolódási arányok vizsgálatát, az oktatási segédletek színvonalának, egyes oktatók „minőségének” ellenőrzését. Erre a TTK eddig is ügyelt (bevezető tárgyak, közös jegyzetek, tantárgy tematika módosítás). Jelenleg is megvalósítás alatt állnak új kezdeményezések (a TÁMOP tananyag fejlesztési program keretében elkészülő elektronikus jegyzetek, a problematikus oktatók, kezdők óráinak látogatása a tanszékvezetők által stb.).

Összefoglalva azt mondhatom, hogy az átoktatás területén nem tervezek komoly változtatásokat.

Mesterszakok (MSc). Felmenő rendszerben megkezdődött átoktatásunk a mesterszakokon. Hosszúnak ígérkezik az átmeneti állapot, a hallgatói létszámok a műszaki karokon elmaradnak a várakozástól. A rektori program a képzések számának csökkentését, racionalizálást irányozza elő. Karunknak aktívan részt kell vennie ebben a programban, el kell érniünk, hogy tárgyaink nagyobb mértékben épüljenek be a mestertantervekbe. Erre van esély.

Tehetséggondozás. A kormányzati szándékokkal összhangban, a kutató – elit egyetem programmal, a BME saját célkitűzéseivel a téma jelentősége megnőtt.

A TTK eddig is sokat tett az egyetem többi karának elitképzései támogatásában (pl. emeltszintű, alkalmazás orientált tárgyak oktatása, szakmai rendezvények, önálló feladatok, verseny felkészítés). A munka eredményességét mutatja például, hogy a műszaki és gazdasági felsőoktatásban tanuló BSc-s hallgatók számára rendezett matematika versenyben mind egyéniben mind csapatban a BME végzett az első helyen.

A folytatás személyi feltételei, körülményei adottak. A napokban is újabb pályázatokat nyertünk el a tehetséggondozás támogatására. A tehetséggondozás keretében végzett munka eredménye (táborszervezés középiskolásoknak, középiskolás szabadegyetem létrehozása az említett pályázatok támogatásával) a képzéseink iránti érdeklődés növekedésében is érezhető lesz. (www.elmemater.math.bme.hu)

Saját képzések

A TTK saját képzéseit mindig elitszakoknak tekintette. Ezen nem indokolt változtatni. Célul tűzhető ki a kb. 700 fős hallgatói létszám. A többi kar létszámcsökkenése esetén a jelenlegi kb. 3 % -ról 5 % -ra növekedhet saját hallgatóink aránya az egyetemen.

Alapképzéseink (fizikus, matematikus) létszámait a jelenlegi szinten (kb. 120 fő/év) indokolt tartani (megőrizve az országos szinten kiemelkedő felvételi ponthatárainkat), hogy kellő számú mesterhallgatónk legyen. Ehhez komolyabb szervező munkára van szükség (iskolák látogatása, szakkörök, népszerűsítő kiadványok, külföldi tanulási lehetőségek bemutatása, határon túli hallgatók bevonása, stb.). Dékánként kezdeményezem a kérdés kiemelt kezelését (a már említett „brainstorming” keretében, Kari Tanácsülésen, rendszeres odafigyeléssel). Matematika alapképzésünk tantervét nemrég módosítottuk. A fizika alapképzés értékelése és szükség szerinti átalakítása jelenleg már folyamatban van. Sajnos karunkon is problémává vált a lemorzsolódás. Az idézett kari akcióterv szerint még idén tavasszal helyzetfelmérést végzünk az okok megállapítására, a konkrét adatok ismeretében egyeztetünk a szaktanárságokkal. A levont következtetésekből adódó feladatok végrehajtása már az új dékáni ciklusba esik.

Mesterképzéseink (alkalmazott matematikus, matematikus, fizikus, kognitív tanulmányok) 2009-ben, illetve 2010-ben indultak. Hasonlóan a BME többi karához az érdeklődés irántuk országos összehasonlításban magas, de az abszolút hallgatói létszámok (a fizikus szak kivételével) alacsony. A magyar hallgatók körében itt is növelendő a PR tevékenység, evvel leginkább mérnök hallgatók integrálása lenne elérhető a fizikus képzésbe. A matematikus képzések tekintetében még az idén a tavaszi TTK Dékáni Kollégium programjába beillesztem (mi vagyunk a házigazdák, a soros elnökök) a matematika mesterszakok felvételi követelményeinek módosítását (a BSc-ben matematika tárgyakból teljesített kreditek számának csökkentését), hogy más természettudományi, vagy műszaki végzettségű hallgatók is felvételt nyerhessenek. A kognitív mesterszak átsorolásáról már korábban szó volt.

A már többször idézett egyetemi tervezetben szerepel: Az MSc-s tantervek "redukciója" bátrabban programba vehető mondat. Erről a témáról még e szemeszterben kikérjük egy kérdőíves felmérés keretében hallgatóink véleményét is (most végeznek az első évfolyamok). A végrehajtás itt is a következő dékáni ciklus elejére marad.

A kétciklusú képzésekre való áttérés tranziens szakasza a vártnál hosszabb ideig tart. Az alacsony hallgatói létszámok miatt a mesterképzésekben gazdaságossági problémák merülnek fel. Egyelőre nem tervezzük szakirányok meghirdetésének szüneteltetését. Más módszerekkel

(pl. egyes képzések, tárgyak páros, illetve páratlan években való meghirdetése) törekszünk a takarékosagra.

A BME korábbi stratégiai tervei szerint jelenleg már az egyetem mesterszakainak fele angol nyelven is meghirdetésre került volna. Ebből érdemben semmi se valósult meg. Meggyőződésem, hogy ez hiba. Dékánná választásom esetén határozottabban megkezdénénk az előkészületeket és a megvalósítást (mihelyst a „Nemzetközi körülmények” részben részletezett hazai szabályozás megszületik). Ebben Dr. KOVÁCS Ilona dékánhelyettes asszony aktív részvételére számíthatok. A KTT stratégiai tervében szerepel: „Az angol nyelvű kognitív tanulmányi mesterképzésben célszerűnek látszik a kognitív idegtudományi és a kognitív neuropszichológiai szakirányok fejlesztése. Egy olyan képzés, amelynek keretén belül számos módszer (fMRI, elektrofiziológia, szemmozgás-regisztráció, neuropszichológiai diagnosztika stb.) elsajátítható, és mindeközben klinikai kutatások számára is adottak a feltételek nagy vonzerőt gyakorolhat a külföldi hallgatók számára és így valóban nemzetközi képzést lehetne megvalósítani, ami egyben nagyon fontos hallgatói utánpótlást biztosítana a PhD iskola számára is.”

Ez közös képzések keretében is megvalósítható, amelyekhez kiegészítő finanszírozást is kaphatnánk (pl. Erasmus Mundus program). Másrészt külföldi részképzés beépítése oktatásunkba válasz lehetne arra az új kihívásra, hogy a legjobb képességű magyar hallgatók tanulmányaikat sok esetben külföldön folytatják (más országok csábító ajánlatai miatt ez jelenség már az alapképzések szintjén is jelentkezik). Mindez összhangban van a BME (és benne a TTK) azon politikájával, hogy hallgatóinak teljes képzési ciklust kínál, de támogatja nemzetközi tapasztalatok megszerzését (nem „brain drain” jellegű programokban).

Vállalom, hogy minden mester és doktorandusz hallgatónknak, akik ezt igénylik, a TTK lehetőséget biztosít legalább egy nemzetközi tapasztalatszerzésre egyetemi tanulmányaik alatt. Ennek formája lehet egyhetes kurzus, féléves részképzés, szakmai gyakorlat és két diplomát eredményező képzésekig minden. Jelzem, hogy egyes nyugati egyetemeken ez már egy szemeszternyi tanulmányra kötelező.

Kezdeményezni fogom, hogy az illetékes fórumok vizsgálják meg azt a kérdést, hogy különböző szintű oktatásainkban megadott számú kreditpont megszerzését idegen nyelven (ittthon, vagy külföldön) írjuk elő.

Az így bővülő idegen nyelvű képzési kínálatunkba (amennyiben azt időben meghirdetjük) bekapcsolódhat a BME keretében tanuló több száz külföldi cserehallgató, ezáltal biztosítva a kritikus tömeget az oktatáshoz.

Kifutó képzéseinknél (osztatlan ötéves képzések) törekszem ezek mihamarabbi befejezésére (akár bizonyos feltételek, pl. az előtanulmányi rend átmeneti felfüggesztése által).

Oktatási segédletek. Az elmúlt időszakban számos oktatásfejlesztési, segítési pályázatot valósítottunk, valósítunk meg. Figyelemmel kívánom kísérni (nyilván az oktatási dékánhelyettes segítségével), hogy a kifejlesztett tananyagok ténylegesen felhasználásra kerüljenek. A pályázati tevékenységet a jövőben is ösztönözzük.

Szakmai gyakorlatok. Rendszeresen megfogalmazott igény hallgatóink részéről a szakmai tapasztalatszerzés lehetőségének növelése (az egyetemen belül, illetve külső cégeknél). Szélesebb körben meg kívánom vitatni ezek beillesztését saját képzéseinkbe.

Saját hallgatói létszám növelésének több lehetőségét látom. A karon sokan végeznek elhivatottságból olyan munkát, amely népszerűsíti a természettudományokat, a karunkat, vagy a BME-t. Előfordul, hogy ezekről, vagy az itt elért eredményekről a kari vezetés is csak informális úton értesül. Ezt a fajta tevékenységet szeretném a karon belül összefogni, megfelelő publicitást, elismerést adni neki. Szeretném feleleveníteni a hagyományokat a középiskolákkal való kapcsolatépítésben. Nagyon számítok ebben a legfiatalabb munkatársakra és a hallgatókra, akik már eddig is rengeteget dolgoztak ezen a területen. Javasolom a középiskolai tanárokkal való szakmai programok szervezését, amire korábban szintén több példa volt.

A létszám növelésének lehetőségét a külföldi hallgatók nagyobb számban történő beiskolázásában is látom. A külföldi részképzés biztosítása vonzó lehet a magyar hallgatók számára.

Továbbá az oktatási konferenciákon való részvétel, a hallgatókkal közösen készített kiadványok, a végzett hallgatóink pályakövetése, az öregdiákokkal, a végzett hallgatóink iránt érdeklődő cégekkel való kapcsolattartás mind felhasználható a képzéseink iránti érdeklődés növelésére a középiskolát végzettek körében.

Kutatás

A kutatás a TTK számára megalakulása óta nagy fontosságú és sikeres tevékenységi területnek számított. A 2010. év elejétől a téma kiemelt jelentőségűvé vált hazánkban a kutató, illetve kiváló egyetemi címek odaítélésével, illetve a kapcsolódó pénzügyi támogatással. A BME elnyerte a kutatóegyetemi címet, és közel három milliárd Ft támogatást kapott. A projekt megvalósítása mentén Rektor úr kezdeményezésére az egyetem a projekten messze túlmutató, a karok között átívelő kutatóegyetemi stratégia kidolgozásába kezdett a BME vezető szerepének megőrzése érdekében. A TTK Jövőkép ide vonatkozó része:

KUTATÁS

A TTK kutatási teljesítménye nagyobb az egyetemi átlagnál, nemzetközi szinten is elismert. A BME kutatóegyetem TÁMOP programban a TTK gesztorálásával megvalósuló *Nanofizika, nanotechnológia, anyagtudomány* alprojekt témái az elkövetkező időszakban a kari kutatások egyik súlypontját képezik. Hasonló súlypont kialakítására törekszünk a *Sztocasztika és alkalmazásai* témakörben. Ezek a témák lehetőséget nyújtanak arra, hogy kari kutatásainkat más karok tevékenységével szorosabbá fűzzük. Ugyancsak a karok közötti együttműködést szolgálja karunk részvétele a *Fenntartható energetika, a Biotechnológia, egészség- és környezetvédelem*, illetve az *Intelligens és beágyazott rendszerek, e-technológiák* alprojektek megvalósításában. Számos további területen folyik Karunkon nemzetközileg kiemelkedő kutatómunka (algebra, algoritmuselmélet, nemlineáris folyamatok, pénzügyi elemzések, kognitív idegtudomány, nukleáris energetika, nukleáris technika stb.); amit továbbra is támogatni, fejleszteni kívánunk.

Kutatóegyetemi cím, BME stratégia, a közelmúlt történései

A kutató elismerést az országban öt egyetem (Budapest BME, ELTE, SE, Debrecen, Szeged) nyerte el. Habár a pontozás részletei teljességgel nem kerültek nyilvánosságra, egyetemünk helye a rangsorban beazonosíthatóvá vált. A kormányzati tervek szerint valamilyen formában mind a címpályázat, mind a pénzügyi támogatást nyújtó projekt újra

kiírásra kerül. Egyetemünk nyilvánvaló érdeke mindkettő újra elnyerése. Mivel a TTK kutatási teljesítménye a hagyományaiból adódóan jóval az egyetemi átlag felett van, mindez felértékeli karunk szerepét, felelősségét ezen a téren. Ennek következményeiről a „Gazdálkodás” részben fejtem ki véleményemet.

Maga a kiírt pályázati konstrukció, az elnyerhető támogatás a felsőoktatásban szokatlan volt. A középtávú jövőbe mutató, a Műegyetemi átfogó kutatási stratégiát felvállaló, kidolgozó megvalósítási elképzelés pedig páratlan a hazai felsőoktatás gyakorlatában. A TTK a karok saját döntési körébe tartozó részből (kb. 2 milliárd) a súlyának megfelelően részesült. A rendelkezésre álló forrás összetétele pedig a *Nanofizika, nanotechnológia, anyagtudomány* alprojekt vezetésének igénye szerint teljesült. A hazai viszonylatban jelentős összeg – lényegében egyszerre rendelkezésre áll- fordítható eszköz beszerzésre, ami a többi futó – szintén kiemelkedő- pályázati tevékenységgel összehangolva megalapozza, hogy a BME ezen a területen nem csak a magyarországi viszonylatban, hanem nemzetközi mércével is mérhető teljesítményt nyújtson. A projekt megvalósításának első tíz hónapjában a TTK élni is tudott ezzel a lehetőséggel. A TTK dékánja számára alapvető fontosságú ennek a projektnek a sikeres megvalósítása. Nemcsak az adott projekt végrehajtása szempontjából, hanem a Kar következő – még nem ismert konstrukcióban kiírásra kerülő - pályázatban elfoglalt helye szempontjából. Karunknak egyértelmű érdeke, hogy a jelenlegi konstrukcióban olyan szakmai kapcsolatok jöjjenek létre, olyan fejlesztések történjenek, amelyek elősegítik más, új kiemelt kutatási területek megalapozását, előtérbe kerülését. A TTK dékánjaként kiemelt feladatnak tekintetem a Kar minden egységének érdekeltté tételét, helyzetbe hozását ennek a célnak a megvalósításában. Jelen helyzetben az intézetek közötti együttműködésnek ez a legfontosabb, leghatékonyabb kerete. A BME további fejlesztési elképzelései is ezt igénylik, ösztönzik.

A futó kutatóegyetemi projekt.

A pályázat támogatásából a Kar jelentős, közel 300 millió összegben részesül. A horizontális program célkitűzése a humán erőforrás potenciál fejlesztése. Ezen belül is kiemelt: a fiatal kutatói utánpótlás biztosítása a karokon, a tehetségtámogatás, a szervezeti kereteken túlnyúló kutatási együttműködések erősítése, nemzetközi kapcsolatok építése. A Megvalósult az az elvárás, hogy TTK minden egysége közvetlenül érdekelt (igaz különböző mértékben) legyen a projektben. A projekt számtalan, nagyon széles körű együttműködést igényel a karon belül is. Az együttműködések karon belül elindultak és a projekt végére a kari vezetés segítségével kiteljesednek a kívánt mértékben.

Karunk a gesztora a Nanofizika, nanotechnológia, anyagtudomány alprojektnek. Túlzás nélkül állíthatjuk, hogy itt valósulnak meg a legjobban az öt egyetemi alprojekt közül a célkitűzések (pl. karközi együttműködés, laborlátogatások). Dr. MIHÁLY György alprojektvezető úr és több résztvevő munkatárs megerősítették, hogy a két éves időszakban a tervezett kutatások, beszerzések, fejlesztések megvalósulnak, a projekt fenntartható lesz az elvárt öt éves időszakban.

A leendő kutatóegyetemi projekt. Már most indokolt megkezdeni az erre vonatkozó felkészülést. Egyetértés van akörül a karon, hogy a koordinációt a Matematika Intézet végezze. A téma olyan legyen, amihez csatlakozni tudnak a többi egységeink (FI, KTT, NTI), munkatársainak egy része is. Többekkel egyeztetve javaslom, hogy a pályázat alkalmazás orientált legyen, megnevezve több, a karon nemzetközi színvonalon művelt tudományterületet (sztochasztika, algoritmuselmélet, nagyrendszerek, kvantumszámítások, fizika matematika módszerei, nyelvtechnológia - a lista pontosítható, bővíthető), utalva a hagyományos alkalmazási területeken túl a TTK specialitásaira (kognitív tudomány, nukleáris technika). Ennek érdekében tervezem, hogy a kar legelismertebb, legeredményesebb kutatóinak

közreműködésével egy olyan fórumot hozok létre, amely időről-időre beszámol a nemzetközi trendekről, a TTK kutatói által elért eredményekről, a nemzetközi és a BME-en belüli visszhangjáról, és képes konszenzusra jutni a kiemelt kutatási célok kitűzésében, annak megvalósítási módjában. Az általunk javasolt lépések megtételét magamra nézve fontosnak tartom, és ebben a munkában számítok a leendő tudományos dékánhelyettes aktív közreműködésére.

Tudományos Diákköri (TDK) tevékenységünkben az elitképzések célkitűzéseinknek megfelelően meg kell őriznünk az egyetemi átlagnál jobb, országos szinten is kiemelkedő eredményeinket (2010-ben a kétévente 45 db országosan kiosztott Pro Scientia Aranyéremből kettőt a TTK hallgatói kapták). A kétciklusú képzésre való áttérés okozta hullámvölgy okaira megtaláltuk a válaszokat (köztük az alapidiploma témájához kapcsolódó TDK dolgozatok engedélyezését, ösztönzését). A TDK munkát a TTK kiemelten fogja kezelni mind az oktatók, mind a hallgatók értékelésének tekintetében (ez nemcsak szakmai, de gazdasági érdekünk is, mert sokat számít a kutatóegyetem cím elnyerésében is). Ennek a tevékenységnek a támogatására több olyan pályázatot nyújtottunk be az elmúlt időszakban, amely kedvező elbírálásban részesült. Jelen dékáni ciklusban a TTK megpályázta és elnyerte a 2013. évi OTDK Matematika, Fizika, Földtudományi Szekciójának megrendezésének jogát. Ilyen nagyságrendű eseményt először rendezünk a TTK történetében, ez lehetőséget ad karunk népszerűsítésére, jobb megismertetésére is. A BME Építőmérnöki Karral közösen szervezendő esemény sok szakmai, szervezési munkát jelent. Erre külön kari bizottság felállítását kezdeményezem.

Három doktori iskolánk országosan is kiválóan teljesít (amit bizonyít mind a végzett diplomásokhoz viszonyított doktorandusz létszamarány, mind a végzetek száma; a végzés időtartama tekintetében is kiemelkedő eredményességük).⁹ A TTK eddig is kiemelten kezelte doktori iskoláit (erre példa lehet az önálló gazdálkodásuk a költségvetési támogatásból az egyetemi szabálynál nagyobb részesedéssel), ezt továbbra is meg kívánom őrizni. További források megszerzéséért kari és egyetemi pályázatok írásában való közreműködéssel próbálkoztunk, próbálkozunk. Többnyire sikerrel.

Tervek szerint a Dékáni Hivatal lesz a székhelye az Országos Doktori Tanács irodájának.

Országosan és nemzetközi viszonylatban egyaránt mind fontosabb szerepet játszik a tudományos teljesítmény, a tudományos életben való részvétel bemutatása, mérése. Az egyetemek, karok rangsorában (ranking) ennek fontos szerepe van. Kari szinten is ösztönözni fogom a „láthatóság” témáját, a kutatói teljesítményeket tartalmazó adatbázis használatát, naprakész állapotban tartását.

Minden nagyobb egységünkben működnek szemináriumok, kari és hazai, külföldi szakemberek részvételével. A munkában a kar hallgatói is aktívan részt vesznek, ez fontos eszköze a kutatói utánpótlás biztosításának. A szeminárium vezetőikkel való konzultáció után vizsgálat tárgyává tenném a kiemelkedők támogatásának kérdését, különösen abban az esetben, ha a szeminárium célkitűzései között, programjában a karon belüli együttműködés is megvalósul.

⁹ Itt jelezzük, hogy az új felsőoktatási törvény első tervezete feltételeket szabott az egyetemi kar tekintetében. A TTK azon országosan kevés mostani kar közé tartozik, amely ezeket teljesíti.

A TTK az egyetemi átlagnál nagyobb mértékben él az alkotói szabadság intézményével, a doktorjelölti ösztöndíj lehetőségével (segítve a kutatói utánpótlás biztosítását). Ezt a továbbiakban is ösztönözném.

Gazdálkodás

A jelen dékáni ciklusomat megelőző konzultációk során fogalmazta meg az egyik kollégánk: „A dékán legfontosabb feladata a kar finanszírozásának biztosítása”. Ebből a szempontból az elmúlt négy évet sikeresnek tekinthetjük. Az adott feltételrendszer mellett (Andor György rektorhelyettes úr által kidolgozott, a BME Szenátus által elfogadott) az állami költségvetési támogatásból gyakorlatilag az elérhető maximumot kaptuk. Idézek a beszámolómból, amire ez az egész pályázat épül: „A TTK *költségvetési támogatása* (KTT nélkül) nominálértéken (egyetemi szinten az elsők között) több mint 10 %-kal növekedett a tárgyalt három pénzügyi évben együttesen. (BME Kontrollingjelentés, 2010).” Jelen részben először az állami költségvetési támogatás karon belüli elosztásáról szólok. Ezt követi a BME várható költségvetési vitáiban általam alkalmazandó stratégia vázolója. Végezetül kitérek a saját bevételek növelése témára.

Költségvetési támogatás elosztása

A kar jelenlegi költségvetési támogatás elosztási rendszerén nem kívánok változtatni.

Költségvetési szempontból a TTK öt önállóan gazdálkodó egységre osztható. Röviden ismertetném a rendszert, közben indokolva az iménti kijelentést (azaz a mostani rendszer megőrzését).

Az NTI költségvetési téren független a kartól. 2009-ben Szenátusi határozattal rendeződött az NTI finanszírozási kérdése. Ennek lényege: a BME elismeri az oktatóreaktor különleges helyzetét és évi 100 millió Ft (a kari oldalhoz indexált) kiegészítő költségvetési támogatást ad. Egyébként az NTI a BME költségvetési alapelvei szerinti finanszírozással működik. Az NTI gazdálkodása rendezett, változtatás nem indokolt. Megjegyzem, hogy néhány kisebb tételben (doktoranduszok, térítéses oktatás, stb.) ez a merev szétválasztás nem oldható meg. Ezen esetek rendezése azonban nem okozott gondot, karon belül rendezni tudtuk.

A TTK (NTI nélküli) költségvetési támogatásának elosztása az alábbiak szerint történik a Kari Tanács határozatával megerősítve. Levonásra kerül a Dékáni Hivatal költségvetési támogatása. Levonásra kerül a doktori iskolák korábban már említett közvetlen támogatása.

Levonásra kerül a KTT költségvetési támogatása. A KTT a karon belül önálló finanszírozású egység. Támogatásának kiszámításáról külön megegyezés rendelkezik. Ennek lényege: a KTT költségvetése a TTK éves költségvetéséből (NTI nélkül) kerül megállapításra. A számítás módját a Kari Tanács által 2010-ben, a Tanszék csatlakozása kapcsán elfogadott dokumentum rögzíti. Az első évben a módszer működött, a KTT öt éves stratégiai tervét a Kari Tanács februári ülésén fogadta el. Nincs ok a változtatásra.

A fennmaradó összeg a Fizikai-, Matematika Intézetek költségvetési támogatása. Az FI, MI között a költségvetési támogatás felosztása a korábbi (2009-ben megerősített) algoritmus szerint történik (azaz az FI és a MI között **436:564** arányban).

Ez utóbbi kérdésről szeretném részletesebben kifejteni a véleményemet. Dékánságom alatt a BME vezetése (elsősorban rektorhelyettes úr, kapcsolódva a KSK gazdálkodási problémáihoz) többször felvetette, hogy csak két kar (KSK, TTK) nem vetíti le a BME költségvetési algoritmusát tanszéki szintre. Mindig úgy érveltem, hogy a TTK más módszerekkel éri el a hatékony gazdálkodást (pl. a terem felhasználás kari szintű szervezése),

amivel jobb eredményeket érünk el, mint a direkt „piaci ösztönzés”. A most készülő új Ftv. finanszírozási elvei inkább a karunk által alkalmazott logikát követik, így nem látszik semmi külső kényszer a jelen rendszer megváltoztatására. Végezetül még egy megjegyzés. Az alkalmazott módszer egyszerű, az elosztással kapcsolatos folytonos vitatkozás nem vonja el a figyelmet a szakmai alkotó munkától, a kiegészítő bevételek szerzésétől, nem rontja a karon belüli közhangulatot. Nagyon értékesnek és feltétlenül megőrizendőnek tartom a kari összhang meglétét.

A kar még egyéb bevételekkel (pl. idegen nyelvű képzésből, költségtérítéssel képzésben történt átképzésből) is rendelkezik. Ezek elosztására rögzített szabályaink vannak (itt most nem részletezném), amit szintén nem kívánok megváltoztatni.

TTK képviselője a BME szintű állami költségvetési támogatás vitáiban

A BME jelenlegi költségvetés készítési alapelveivel (a Költségvetési Szabályzatot a Szenátus 2010. márciusi ülésén fogadta el) egyetértek. Ennek lényege az én olvasatomban (a kari oldal tekintetében): vegyük tételesen számba a „bevételek” eredményező tevékenységeket (oktatás, kutatás, stb.), és a kiadásokat (pl. felhasznált terület, energia). Az oktatás és a kutatás (mivel a kutatást a minősített kutató létszám alapján mérjük) tekintetében elvárt arányok vannak („sapkázás”). A kiugró változásokat csillapítások enyhítik. Mindezek egyeztetett, lehetőleg stabil beárazásával alakul ki az egységek támogatási kerete. A különböző paraméterek beállítása nagyban tükrözi az egyetem jelenlegi országos finanszírozását.

Magával a módszerrel tehát egyetértve az új Ftv. elfogadásával megváltoznak az országos finanszírozás szempontjai. Ez el kell, hogy vezessen a BME költségvetési paramétereinek módosításához. Mostani ismereteim szerint ez mindenképpen felértékeli a kutatást, így határozottan képviselni fogom ennek komolyabb figyelembe vételét (pl. a „sapka” enyhítése révén). Az oktatás a tervezet szerinti 15%-os szintre levitelének alkalmazását nem támogatnám az egyetemen belüli szabályozásban (de a most érvényben levő kb. 60 %-ról nyilván csökkenteni kell). A többi mutató (pl. területhasználati díj) jelentős változtatását nem tartanám indokoltnak (ennek egyszeri lerögzítését a mi FI-MI megállapodásunkhoz hasonlónak érzem). A csillapítás megőrzése mellett feltétlenül kiállnék.

Összességében az a TTK érdeke, hogy BME elosztási rendszere a lehetőségekhez mérten kiszámítható és valódi értékteremtő legyen.

Sajátbevételek

A BME erőssége munkatársaink kreativitása, vállalkozó képessége. Ezt ösztönzi az alacsony rezszi szint. Ennek emelését se egyetemi, se kari szinten nem kezdeményezem.

Itt válaszolnék a „hivatalos” pályázati kiírás alábbi kérdésére:

A pályázó ismertesse pályázatában a dékáni feladatokkal kapcsolatos terveit és azok megvalósítására vonatkozó elképzeléseit. **Ezen belül különösen, hogy a magasabb vezetői megbízás ideje alatt a vezetésével működő divízió pénzügyi eredményének növelését hogyan tervezi elérni.**

A TTK korábbi beszámolóiban a sajátbevételek tekintetében az szerepelt, hogy elmarad az egyetemi átlagtól. Az utóbbi időszakban e téren jelentős javulás mutatkozik. A most futó projektek kutatási költségei nagyjából megegyeznek a kar két éves költségvetési támogatásával. Ebbe nem került beszámításra több nagy projekt (pl. a BME kutatóegyetemi projekt kari része, az oktatóreaktor felújítására kapott 500 millió Ft), illetve a „kicsik” (a 10 millió Ft-nál kisebb költségvetésűek), azok, ahol „csak” konzorciumi tagok vagyunk. Itt külön kiemelném fiatal munkatársaink jelentős sikereit (European Research Council, Lendület programok). A kar vezetése ösztönözni fogja munkatársainkat e tevékenységek folytatására

(ilyen pályázatok már most is beadás, elbírálás alatt állnak). Tervezem kétféle tanácsadói rendszer kiépítését. Az elsőben sikeres pályázóink osztanak meg szervezett formában tapasztalataikat a kar érdeklődő munkatársaival (elsősorban azon egységeinkből, ahol eddig kisebb volt az aktivitás). A második egy állandó munkatárs lesz a Dékáni Hivatal keretében, akihez pályázatírási segítségkérés ügyben lehet fordulni. A gazdasági végzettséggel rendelkező hivatali munkatárs, munkatársak magában az adminisztrációs munkában is segítik az oktatókat, kutatókat és a hallgatókat.

Fokozott figyelemmel kísérem a TTK ipari kapcsolatainak alakulását, mind a saját bevételszerzés, mind az alkalmazott kutatás, mind a hallgatók gyakorlati képzése, elhelyezkedése szempontjából. Mindez összhangban van Jövőképünk ide vonatkozó részével.

GAZDASÁG

Ipari kapcsolataink fejlesztését fontos feladatnak tekintjük.

Humánerőforrások

Előző pályázatomhoz hasonlóan vallom, hogy karunk legnagyobb erőssége „a kar személyi állománya, mely a minősített oktatói létszám, tudományos pontok stb. tekintetében az egyetemi átlag felett van, és képes a sokszor szerteágazó feladataink (pl. nemzetközi színvonalú kutatás – jó pedagógiai érzék a tömegképzéshez) ellátására”. E témához kapcsolódva röviden vázolom elképzeléseimet a karunk meghatározó munkavállalói rétegei (vezető oktatók, stb.) tekintetében, a munkájuk értékeléséről. A személyi állomány fejlesztésében az intézetek önállóak. Ismerve az egyetemi elosztási rendszert, a lehetőségeket, elvárásokat többnyire maguk döntenek el, hogy milyen típusú fejlesztést tartanak szükségesnek.

A vezető oktatói kinevezések rendszere a karon jól szabályozott, következetes, teljesítményre ösztönző, túlmutat a hazai szokásokon, megfelel a nemzetközi gyakorlatnak (a jelen dékáni ciklusban a szokásos elemeken túl olyanokkal gazdagodott, mint hazai-külföldi ajánlók, bemutató előadás stb.). Fenntartását változatlan formában tervezem. A BME 10/5/1 szabálya betartásához szükséges lépéseket jelen dékáni ciklusban sikerült megtenni.

Amiben időnként gondok jelentkeztek, az a vezetői utánpótlás, a vezetői poszt betöltésére alkalmas jelölt megtalálása. Részben érthető, hiszen a vezetői feladatok lelkiismeretes ellátása közben szinte semmi idő nem marad a kutatásra, a nemzetközi kapcsolatok építésére. Mégis előre kell lépni ezen a téren, mert alkalmas vezetők hiányában több területen is hátrányba kerülhet a kar.

A TTK jövőképe ide vonatkozó részét csak beillesztem. A fiatal munkatársak felvételére vonatkozó első mondat nem igényel semmilyen kiegészítést. A második mondat tekintetében jelzem, hogy e témában a közeljövő feladata a Matematika Intézet igazgatásának kérdése. Evvel, amennyiben elnyerem a dékáni megbízatást azonnal elkezdek foglalkozni (nem megvárva 2011. őszét).

HUMÁNERŐFORRÁSOK

Kihhasználva a pályázatok adta lehetőségeket jelentős kutatási szerepet szánunk a posztdoktoroknak, és törekszünk a legjobbak tartós idevonzására. Felkészülünk, megkezdjük a jelentősebb mértékű nemzedékváltást a kari, intézeti, tanszéki vezetésben.

Megválasztásom esetén tudatosan fogok törekedni arra, hogy szinte minden kari feladat elvégzésébe bevonjak a 35-50 év közötti kollégáink közül olyanokat, akik eddig nem kerültek előtérbe, ezzel alkalmat is biztosítva nekik a kar egész közössége által történő megismerésre. Ilyen területek lennének például az oktatáskorszerűsítés, a tehetséggondozás, kari pályázatírás, kari kiadványok készítése stb. Ez egyben lehetőséget adna az intézetek közötti munka és személyes kapcsolatok további erősítésére is. Ez egyrészt tehermentesítené a legkvalifikáltabb kutatókat, vezetőket, akik így több időt fordíthatnának a kutatásra, a nemzetközi kapcsolatok építésére. Másrészt elősegíthetné a vezetői utánpótlás kiválasztását, kinevelését. Nem mellesleg a kari vezetés terheit is csökkentené. Elősegítené a kar közösségének tájékozottabbá válását is.

A BME nemrég fogadta el a 2011-2014. évekre vonatkozó *Esélyegyenlőségi Keretterv-ét*. A benne levő törvényi előírások betartása nyilván kötelessége a dékánoknak. Bevallom, hogy egyes elemeit ezentúl személyemben is fontosnak tartom, alkalmazásukra külön oda fogok figyelni, igyekszem jó példát is mutatni. Itt most csak egyet emelek ki.

2.2.1.1 A női Közalkalmazottak helyzetének javításával kapcsolatos intézkedések

A nőkkel kapcsolatos intézkedések súlypontjai az előmenetel elősegítése és a nők családi feladatainak megkönnyítése. Ennek érdekében:

az Egyetem figyelemmel kíséri a tehetséges, vezető pozícióhoz szükséges kompetenciákkal rendelkező és a vezető pozícióra vállalkozó nők életpályáját, az éves költségvetésben normatív különtámogatást nyújt azoknak a karoknak, (1) ahol nők vezetői, magasabb vezetői megbízással rendelkeznek, (2) ahol egyetemi tanári, tudományos tanácsadói, kutatóprofesszori munkakörben nőket foglalkoztatnak.

Felelős: rektor és az érintett dékánok

Határidő: folyamatos

Amint fenn látszik mindez anyagi előnyökkel is jár, amit érvényesíteni fogok.

Szintén érvényesnek tartom a négy éve írt pályázat következő gondolatait: Meggyőződésem, hogy az oktatók-kutatók humánusan megvalósított egyéni teljesítményértékelése, feladat-meghatározás az elkövetkező időszakra, az érintetteknek is alapvető érdeke. Törekedni fogok, hogy az intézetigazgatók, tanszékvezetők, a hallgatóság (pl. OHV) véleményét is figyelembe vevő egységes szempontok alapján valósuljon meg az értékelés. A cél, a foglalkoztatási követelmények figyelembe vételével, megtalálni munkatársainknak azokat a tevékenységeket, ahol leghasznosabban tevékenykedhetnek saját maguk, karunk, egyetemünk érdekében.

A most folyó dékáni ciklusban vált rendszeressé az oktató-kutatóink munkájának kétévente esedékes értékelése, a következő időszak feladat meghatározása. A 2008-ban, illetve 2010 januárjában lefolytatott minősítések során minden értékelt kiemelkedően eleget tett vagy maradéktalanul eleget tett (2008-ban egy fő kivételével), kiválóan alkalmas, vagy alkalmas (2010-ben) minősítést kapott. Az előző mondatból is látszik, hogy a szempontrendszer még nem stabilizálódott. A 2011. év végén, a 2012. év elején esedékes újabb forduló szempontjainak kidolgozására kari „ad hoc” bizottságot hoztunk létre. A

bizottság jelentését a KT 2011. szeptemberi ülésén tárgyalja. Az értékelésekhez az egyetemi „hivatalos” űrlap mellett külön kari szempontokat tartalmazó anyagot is használtunk, illetve csatoltuk az oktatókról az Oktatás Hallgatói Véleményezése (OHV) alapján a TTK Hallgatói Képviselőlet által kiállított dokumentumot is (ez utóbbi jelentős mértékben az én kezdeményezésemre történt).

Az OHV szerepe, figyelembe vétele gyakran felmerülő, heves vitákat kiváltó kérdés. A magam részéről fontosnak tartom, hogy munkatársaink minősítésében a hallgatóság véleményét is figyelembe vegyük. Nem támogatom azonban ennek „forintosítását”, azaz a munkatársak bérének ettől való függését (ami egyetemünkön egyes helyeken alkalmazásra kerül). Ehelyett egyrészt kezdeményezni fogom a legjobb értékeléseket kapottak elismerését (ez részben már most is megvalósul a legjobb OHV eredmények nagyobb nyilvánosságra hozatalával). Másrészt (összhangban az oktatás részénél ismertetett egyetemi politikával) elvárom a tanszékvezetőktől, hogy a gyenge értékelést kapottak óráját látogassák meg, elemezzék az okokat, segítsenek. Az OHV értékelések figyelembe vételének jogos kritikája, hogy a NEPTUN rendszerben gyakran az adott tárgynál nem a tényleges oktató neve szerepel. Nyilván ez is szerepet játszik abban, hogy munkatársaink kb. egyharmadáról egyáltalán nincs (ez kb. 25%), vagy 3 szemeszter alatt összesen kevesebb, mint 10 hallgató OHV adata áll rendelkezésre. Az okok elemzését követően a Dékáni Hivatal közreműködésével célul tűzöm ki a helyzet javítását, illetve a folyamatos követést.

Kollégáink munkájának országos, egyetemi szintű elismerését bizonyítja, hogy kb. 15%-uk részesült valamilyen (kari szintnél magasabb) kitüntetésben az elmúlt négy évben. Hallgatóink is szépen szerepelnek (pl. sokan részesülnek köztársasági ösztöndíjban). Továbbra is azon fogok munkálkodni, hogy a kollégák kapják az őket megillető elismeréseket.

Létesítmények

A TTK egyetemi szinten arányaiban kevés létesítménnyel (kb. 6 %) rendelkezik. Jövőképünk így szól a témáról:

LÉTESÍTMÉNYEK

Az oktatóreaktor felújítására és műszerállományának korszerűsítésére, az orvosi fizika képzésünk laborhátterének létrehozására az elkövetkező időszakban kerül sor. Folytatódik a Fizika épület korszerűsítése. A Kognitív Tudományi Tanszék új helyre költözik, új iroda és laborterülettel bővül az NTI. Elsősorban a „nano” területén jelentős beruházásokra, műszervásárlásokra lesz lehetőségünk. Erőfeszítéseket teszünk a többi terület infrastrukturális hátterének biztosítására.

A BME új vezetésének (Dr. PÉCELI Gábor rektor 2008. augusztusától tölti be ezt a posztot) egyik legfontosabb programja az ún. „létesítménykonceptió” (a karok kampuszosítása; az új épületek belépésével régiók kiürítése, eladása, átalakítása, lebontása; egyéb ingatlanok hasznosítása stb.).

Az egyetemi elképzelések megvalósítására szánt központi forrásból a TTK mintegy 6-7%-ban részesült.

A jelenlegi dékáni ciklusom idején a Dékáni Hivatal új, nagyobb, jobb adottságú, felújított helyre költözött. Az F épületegyüttesben, a Fizikai Intézetben komoly, nagyon indokolt felújítási munkák történtek. Ezek a kutatóegyetemi célok (például berendezések elhelyezése, külföldi kutatók fogadása, képzést biztosító laborok kialakítása) megvalósításához elengedhetetlenül fontosak voltak. Az NTI területe újabb helyiségekkel bővült, emellett megkezdődött az oktatóreaktor felújítása. Megtörtént a H. épületben a Matematika Intézet helyiségeinek részbeni felújítása. Ezek a munkák az előbb említett központi forrásokon túl jelentős kari, intézeti források bevonásával történtek.

A jövőbeli feladatok közül a legközelebbi a Kognitív Tudományi Tanszéknek a T. épületbe való költözése. Erre a BME központi forrást biztosít, de emellett a tanszéknek is jelentős mértékben hozzá kell járulni. A tervek elkészültek, a közbeszerzési eljárás sikerrel túl vagyunk, maga az építkezés a napokban kezdődik.

A létesítményekkel kapcsolatos célkitűzéseink, terveink közül a legfontosabbak az F. épület felújításának folytatása, akadálymentesítése (benne lift beszerelése), az F29 terem felújítása döntő részben egyetemi pénzügyi forrásokból, a H épületben a Matematika Intézet területének bővítése valamint a megfelelő méretű tanterem blokk kialakítása. Mind az öt érdekében megkezdődtek az egyeztetések, megtörténtek az első lépések. Felmerülhetnek újabb terület igények (eddig egy jutott el hozzám a „nano” projekthez kapcsolódóan). A dékáni vezetés továbbra is aktívan részt fog venni a területre, felújításra vonatkozó terveknek a megvalósításában.

Nemzetközi tevékenységek

A nemzetközi kutatási, fejlesztési együttműködés összhangban a valós igényekkel, és a BME korábbi politikájával karunkon is elsősorban intézeti, tanszéki szinten folyik, és számtalan munkatárshoz kötődik. A kutatóegyetemi stratégiához kapcsolódóan is megjelentek nemzetközi együttműködési elemek. Ezekben való részvételt eddig is ösztönöztem (pl. BME – ParisTech Workshop), ezután is ezt tenném.

Összhangban az egyetem célkitűzésével a TTK is kiemelt feladatnak tekinti a hallgatói mobilitást. Erről már írtam az Oktatás részben („Vállalom, hogy minden mester és doktorandusz hallgatóknak, akik ezt igénylik, a TTK lehetőséget biztosít legalább egy nemzetközi tapasztalatszerzésre egyetemi tanulmányaik alatt”). Itt részletesebben kifejteném ezen vállalásomat.

E téren az egyetemi szervezésű programokban a dékánságomat megelőzően a TTK hallgatói érdemben alig vettek részt. Ennek okai között szerepelhetnek, hogy nincs a TTK-n keresztfelév (így a legnagyobb programba az egy szemeszteres részképzést finanszírozó EU Erasmusba nehéz hallgatóinknak évhasztás nélkül integrálódni), illetve a tájékozottság hiánya. Mostanra az Erasmusban megközelítettük a BME átlagot, néhány programban (pl. TIME 2 diplomát adó képzés) nagyságrenddel az átlag felett vagyunk.

A külföldi tanulmányok növelésének fő akadálya a finanszírozás hiánya. A reményeink szerint minimum 100 fős mester évfolyamoknak csak kis része (kb. 10-20 fő) részvétele látszik más forrásokból (EU, külföldi ösztöndíj, Aquincum Institute of Technology stb.) fedezhetőnek. Csekély (kb. 50 000 Ft / részvétel) támogatással viszont hallgatóink nagy számban tanulhatnak egyhetes intenzív kurzusokon (pl. ATHENS program), 2 hetes nyári

iskolákban (pl. 4TU, TIME TESS).¹⁰ Ennek megvalósítását támogatná karunk együttműködve a hallgatói képvisellel. Ilyen rendszer működik pl. a prágai Czech Technical University-ben.

Folytatni kívánom már megkezdett gyakorlatunkat, hogy nemzetközi hírű külföldi állampolgár kutatókat neveztünk ki kutatóprofesszornak, címzetes egyetemi tanárnak. Ösztönözném, elősegíteném munkatársaimnak külföldi oktatás végzését. Erre több forrásból lehet támogatást szerezni (Erasmus, AUF). Idegen nyelvű képzéseink elterjedésével megnövelném a vendégoktatók számát (mind rövid, mind hosszú oktatási céllal). Mindezek fontos értékelési szempontok a már említett egyetemi rangsorok témában is.

Nemzetközi kérdésekben is számítok Dr. KOVÁCS Ilona professzorasszony, dékánhelyettes kezdeményezéseire, tapasztalatára.

PÉCELI rektor úr egyetem vezetési módszere szerint a dékánok rektorhelyettesi feladatokat is ellátnak. Nekem jutott a nemzetközi terület. Az itt szerzett tapasztalatokat részben hasznosítottam a TTK javára, ezt tenném a jövőben is. Röviden kitérnék a munkámra, illetve a terveimre a nemzetközi rektorhelyetteség tekintetében.

Egyik feladatköröm a kiemelt fontosságúnak nyilvánított hallgatói – oktatói cserék egyetemi felügyelete (pl. BME EU Erasmus intézményi koordinátor). Ebben a feladatkörben az egész rendszer átalakításában való részvétel (teljesen megváltozott személyi állománnyal áttérés új működési rendre – Erasmus és Cserehallgatók Iroda létrejötte – online ügyintézés stb.). Ez a munka érdemben befejeződik ebben a szemeszterben (pl. az Erasmus program tekintetében 2011. januárjában megjelent a Rektori Utasítás, amelynek végrehajtása már előrehaladott állapotban van). Rektor úrnak jeleztem, hogy **ezt dékánságom mellett nem kívánom folytatni** (ilyen értelemben nincs is már rám szükség), ő ezt megértéssel fogadta.

Másrészt a nemzetközi rektorhelyetteség Rektor úr helyettesítését jelentette külföldi rendezvényeken, hazánkba látogató külföldi delegációk fogadásában, illetve különböző hazai és nemzetközi szervezetekben (pl. MRK Nemzetközi Bizottsága) a BME képvisellete, törekvéseinek megfogalmazása, lehetőség szerinti érvényesítése. Jelzem, hogy PÉCELI rektor úr programjának megfelelően a BME jelentősen csökkentette nemzetközi tevékenységét, részvételét a BME számára kevés haszonnal járó szervezetekben, tevékenységekben. A jelenlegi szint alá menetelt már, mint az ezért a területért felelős BME vezető nem tudnám vállalni. Utalok még arra is, hogy az utazásokról, tagdíjakról stb. a Szenátus dönt a költségvetés megfelelő melléklete szerint, így annak megvalósítása a benne szereplők számára kötelesség. Mindemelllett ez a tevékenység maximum egy évig marad meg. Ismereteim szerint Rektor úr se tervezné tovább folytatni a „befelé fordulást” egy újabb ciklusban. Ha vezető váltás következik be az egyetem élén, akkor is szinte biztosra vehető, hogy ezen feladatokat nem egy aktív kari dékánra bízza. **Ha ezt tenné, én nem vállalnám el.**

Hallgatói élet

A TTK hallgatói létszáma folyamatosan növekszik, közeledik a célként megfogalmazott 700 főhöz. Ennek eredményeként a közelmúltban létrejöttek és rendszeressé váltak a BME karokon szokásos tevékenységek, rendezvények (Gólyatábor, Felkészítő hét, Szakhét, önálló kari Gólya-, Felezőbálok, kari lap, kórus, öntevékeny körök, vetélkedő középiskolásoknak stb.). „Eredeti” elemek is voltak, mint a „Nyílt nap tájékoztató” kiadvány, illetve a „Cégvilág” elnevezésű végzett hallgatóinkat alkalmazó cégek bemutatkozása rendezvény.

¹⁰ Amennyiben az olvasó nem ismeri ezen programok részleteit, akkor megtalálja azt pl. a KTH Erasmus és cserehallgatók Iroda honlapjáról elérhető Ösztöndíjkalauzban.

A TTK aktív hallgatóinak munkájára, ötleteire a korábbinál nagyobb mértékben számítok a kart népszerűsítő tevékenységben, a tehetséggondozásban, az oktatást korszerűsítő törekvésekben. Egy konkrét – az alapképzésre felvett hallgatók létszámát növelő célú - elképzelést be is mutatok. Vidéki hallgatóink közül többen vállalkoznának volt iskolájuk rendszeres felkeresésére, a TTK képzései iránt érdeklődőkkel való kapcsolattartásra, foglalkozásra. A téma átgondolása után hozzákezdünk a megvalósításhoz, azt a kar támogatni fogja, szükség esetén oktató is segíti a munkát. A folyamatos kapcsolattartásra, programok szervezésére használható a (elmemater.math.bme.hu) honlap.

A képzéseinkben végzett hallgatók száma most már jelentősnek módható. Szeretném, és segíteni fogom, hogy a hallgatói képviselőt teremtsen olyan fórumot, ahol az öregdiákokkal találkozni, kapcsolatot kialakítani lehet. Ez nagymértékben segítheti a diákjaink érdeklődési körének szélesítését, az elhelyezkedési esélyeit. Továbbá fontosnak tartom, hogy a már végzett hallgatóink szakmai előmeneteléről több információnk legyen. A visszajelzések eredményei jobban jelenjenek meg a különböző országos statisztikákban, értékelésekben. (Például HVG, Heti Válasz stb. különszám) Ezen a területen is léteznek jó, meghonosítható külföldi gyakorlatok.

Korábban már ígéretet tettem arra, hogy a kari vezetés segítséget fog nyújtani a TTK Szakkollégium létrehozásában. Az elkövetkező időszakban ez meg fog valósulni.

Arra törekszünk, hogy a hallgatókkal jó kapcsolatunk legyen. A jó kapcsolat fenntartását több okból tartom elengedhetetlennek:

- Figyeljünk és vigyázzunk rájuk, hogy ne kövessenek el nehezen helyrehozható hibákat,
- Segítsük őket a tanulás megszervezésén túl a teljes személyiségük fejlesztésében, az értelmiségivé válásban, közös programokkal, példamutatással,
- Aktívan és felelősséggel vegyenek részt a közös feladatok, célok megvalósításában, amelyre tapasztalatom szerint igényük is van.

Összefoglalás

A BME Természettudományi Kara az elmúlt közel 4 évben minden területen fejlődött. A külső (országos, egyetemi stb.) feltételeket, célokat megértettük. Sikerült fejlődésünket olyan pályára állítani, hogy saját terveink, elképzeléseink és ezen elvárások többségében együtt teljesüljenek. Az előzőekben részletesen és őszintén írtam az adottságainkról, a terveimről, a felvállalt feladatimról. A legfontosabbakat még egyszer:

- a) A kutatóegyetem pályázat teljesítése sok tennivalóval jár. A kar intézetei, más karok közötti kapcsolat, együttműködés kiszélesítését, elmélyítését az abban foglalt célok megvalósítása mentén képelem el és tartom reálisnak, szükségesnek. Közben hasonló elvek alapján készülünk a döntően matematika tárgyú újabb kutatóegyetemi pályázatra.
- b) Oktatók, hallgatók összehangolt együttműködésével, aktívabb PR tevékenységgel, középiskolákkal való élő, napi kapcsolattartással, külföldi hallgatók nagyobb számban történő beiskolázásával, képzéseinkben nemzetközi tapasztalatszerzés biztosításával kívánom emelni a saját hallgatói létszámot.
- c) Megőrizve az Intézetigazgatók Értekezlete stratégiai döntés-előkészítő szerepét a tanszékvezetőkkel több személyes találkozást, szorosabb együttműködést tervezek a napi ügyek intézésében is. Ez egyben az intézetek közötti kapcsolatok kiszélesítését is elősegíti. Gyakoribb találkozásokat tervezek a KT bizottságainak vezetőivel, igyekszem jobban tájékoztatni őket és jobban bevonni őket a közös gondolkodásba.

Minden területen szeretnék újabb kollégákat bevonni a munkákba, elsősorban a 35-40-45-50 éves korosztályból, elősegítve a későbbi vezető kiválasztást, utánpótlás nevelést is. Ezeknek az elképzeléseknek a megvalósítása elősegítené a jobb információáramlást, a feltétele a hatékony döntéshozásnak.

- d) A működés hatékonyságának növelését, a kar egészének jobb informáltságát, a vezetők közötti munkamegosztás egyenletességét, vagy tehermentesítését elsősorban a Dékáni Hivatal megújításával is kívánom elősegíteni.
- e) A karon belüli finanszírozás módján nem tervezek változtatni. Értékelem és becsülöm, hogy konszenzus van ezen a téren az egységek között.
- f) A feladatok elvégzéséhez a munkatársaimat megneveztem. A kiválasztásuk az intézet igazgatók, tanszékvezetők egyetértésével történt.
- g) Új kezdeményezések sorába a létesítmények felújítása, tanterem blokk kialakítása; hallgatók, oktatók mobilitásának növelése; az idegen nyelvű képzés, kettős diplomaszerezés lehetőségének szélesítése tartozik.

Szeretném hangsúlyozni, hogy az említett vállalások teljesítése érdekében az első lépések már a jelenlegi ciklusban megtörténtek. Az alapok, tárgyi személyi feltételek megvannak, így a vállalások reális eséllyel teljesíthetők.

Budapest, 2011. február 20.

Moson Péter